

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

14 декември 1995 година*

По дело C-444/93

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕО от страна на Sozialgericht Speyer (Германия), в производството, висящо пред този съд между

Ursula Megner,

Hildegard Scheffel

и

Innungskrankenkasse Vorderpfalz, понастоящем

Innungskrankenkasse Rheinhessen-Pfalz,

подпомагана от

Landesversicherungsanstalt Rheinland-Pfalz,

Bundesanstalt für Arbeit,

Firma G.F. Hehl & Co.,

встъпили страни

относно тълкуването на член 4, параграф 1 от Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 г. относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалната сигурност (ОВ 1979 г., L 6, стр. 24),

СЪДЪТ,

в състав: г-н G.C. Rodríguez Iglesias, председател, г-н C.N. Kakouris (докладчик), г-н D.A.O. Edward и г-н G. Hirsch (председатели на състав), г-н F.A. Schockweiler, г-н J.C. Moitinho de Almeida, г-н P.J.G. Картеун, г-н J.L. Murray, г-н P. Jann, г-н H. Ragnemalm и г-н L. Sevón, съдии,

генерален адвокат: г-н P. Léger,

секретар: г-жа D. Louterman-Hubeau, главен администратор,

като взе предвид писмените становища, представени:

---

* Език на производството: немски.

- за г-жа Megner и г-жа Scheffel, от г-н Gert Siller, служител на Deutscher Gewerkschaftsbund,

- за Innungskrankenkasse Vorderpfalz, от г-н Ralf Imhoff, „Justitiar“ на Innungskrankenkasse-Bundesverband,

- за Landesversicherungsanstalt Rheinland-Pfalz, от г-н Lothar Florian, директор,

- за Firma G.F. Nehl & Co., от адв. Volker Daum, адвокат в Манхайм,

- за германското правителство, от г-н Ernst Röder, Ministerialrat във Федералното министерство на икономическите въпроси, и Bernd Klope, Regierungsrat в това министерство, в качеството на представители,

- за белгийското правителство, от г-н Patrick Duray, помощник-съветник в правната служба в Министерството на външните работи, в качеството на представител,

- за френското правителство, от г-жа Catherine de Salins, заместник-директор в Дирекцията по правни въпроси в Министерството на външните работи, и г-н Claude Chavance, Attaché Principal d'Administration Centrale в това министерство, в качеството на представители,

- за ирландското правителство, от г-н Michael A. Buckley, Chief State Solicitor, в качеството на представител,

- за Обединеното кралство, от г-ца S. Lucinda Hudson, Assistant Treasury Solicitor, в качеството на представител, и г-н Nicholas Paines, Barrister,

- за Комисията на Европейските общности, от г-жа Marie Wolfcarius, член на правната служба, и г-н Horstpeter Kreppel, германски държавен служител, командирован в тази служба, в качеството на представител,

като взе предвид доклада от съдебното заседание,

след като изслуша устните становища на г-жа Megner и г-жа Scheffel, за които се явява г-н Gert Siller; Innungskrankenkasse Vorderpfalz, за което се явява адв. Ralf Imhoff; Firma G.F. Nehl & Co., за което се явява адв. Ralph Landsittel, адвокат в Манхайм; германското правителство, за което се явява г-н Ernst Roeder; за френското правителство, за което се явява г-н Claude Chavance; за ирландското правителство, за което се явява г-н Donal O'Donnel, Barrister; за Обединеното кралство, за което се явява г-н Nicholas Paines; и Комисията, за която се явява г-жа Marie Wolfcarius и г-н Horstpeter Kreppel, на съдебното заседание на 8 март 1995 г.,

като изслуша заключенията на генералния адвокат по време на съдебното заседание на 31 май 1995 г.,

постанови настоящото

Решение

Мотиви

1. С Определение от 26 октомври 1993 г., постъпило в Съда на 18 ноември 1993 г., Sozialgericht (Социалният съд), Speyer, е отнесъл до Съда за преюдициално решение по член 177 от Договора за ЕО въпрос относно тълкуването на член 4, параграф 1 от Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 г. относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалната сигурност (ОВ 1979 г., L 6, стр. 24, по-нататък „Директивата“).

2. Този въпрос е бил повдигнат в хода на производството между г-жа Megner и г-жа Scheffel, от една страна, и Innungskrankenkasse Vorderpfalz, от друга.

3. Г-жа Megner и г-жа Scheffel са наети като хигиенисти от Firma G.F. Nehl & Co., предприятие за почистване на офиси. Тяхното нормално работно време е максимум два часа на работен ден, пет дни в седмицата. Тяхното възнаграждение се определя с колективен трудов договор за дейности за почистване на офиси и не надвишава една седма от съответната месечна референтна сума.

4. Ищците по главното дело са поискали от Innungskrankenkasse Vorderpfalz да признае, че те подлежат на задължително осигуряване по осигурителна схема за заболяване и старост, както и че те са длъжни да плащат вноски към задължителната осигурителна схема за безработица.

5. С писмо от 6 март 1992 г., Innungskrankenkasse Vorderpfalz е отказала тяхното искане на основание на това, че те извършват незначителна или краткосрочна работа, която по германското законодателство е изключена от задължително осигуряване и вноски по съответните законоустановени схеми.

6. Член 8, параграф 1, точка 1 от том IV от Sozialgesetzbuch (Кодекса за социално осигуряване, по-нататък „SGB“) предвижда, че работата

„... се счита за незначителна, когато :

тя се извършва нормално в продължение на по-малко от 15 часа на седмица и месечното възнаграждение нормално не надвишава;

...

б) ... една седма от средната месечна заплата (Член 18) ...”.

7. Референтната сума по член 8, параграф 1, точка 1, буква б) се определя годишно. През 1993 г. тя е била 530 DM на месец в старите Länder и 390 DM за новите.

8. По силата на член 7 от том V от SGB, незначителната работа се изключва от задължително осигуряване за заболяване. В допълнение към това, по силата на член 5, параграф 2, точка 1 от том VI от SGB, такава работа не подлежи на задължително осигуряване за старост.

9. Законоустановената осигурителна схема за безработица дава право на обезщетение или помощ при безработица на лица, които са извършвали дейност, която подлежи на задължение за плащане на осигурителни вноски, или на лица, които са натрупали период, считан за равностоеен на тези вноски (членове 100, 134, 104 и 168 от *Arbeitsfoerderungsgesetz*, (Закон за насърчаване на заетостта), по-нататък „AFG“).

10. По силата на член 169а, параграфи 1 и 2 от AFG, работници, които извършват краткосрочна или незначителна работа, се изключват от задължението за плащане на осигурителни вноски.

11. Член 102, параграф 1 от AFG определя „краткосрочна работа“ като:

„... работа, която поради своя характер редовно се извършва до 18 часа седмично или която предварително е ограничена по този начин с трудов договор...“.

12. При тези обстоятелства г-жа Megner и г-жа Scheffel са завели дело пред *Sozialgericht, Spreyer*, в което те са заявили, че националните разпоредби, свързани с изключването от задължителното осигуряване и вноските по въпросните законоустановени схеми, представляват непряка дискриминация срещу жените и следователно противоречат на член 4, параграф 1 от Директивата, който гласи следното:

„Принципът на равното третиране означава, че не се допуска каквато и да е дискриминация, основана на пола, пряко или косвено, по-специално, чрез позоваване на брачното или семейното положение, особено що се отнася до:

– обхвата на схемите и условията за достъп до тях;

– задължението за внасяне на осигурителните вноски и изчисляването на вноските...“.

13. Като е преценил, че решаването на делото налага тълкуване на директивата, *Sozialgericht, Spreyer*, е спрял производството и е отнесъл следния въпрос до Съда за преюдициално решение:

„Следва ли член 4, параграф 1 от Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 г. относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалната сигурност (79/7/ЕИО; ОВ 1979 г., L 6 от 10 януари 1979 г., стр. 24) да бъде тълкуван като означаващ, че национална норма, която изключва работа, нормално извършвана с продължителност, по-малка от 15 часа на седмица, и нормално осигуряваща възнаграждение до една седма от месечната референтна сума

(член 18 от Sozialgesetzbuch, том IV- SGB IV) от задължително осигуряване по законоустановени осигурителни схеми за заболяване и старост (член 7 от Sozialgesetzbuch, том 5 - SGB VI; член 5, параграф 2, точка 1 от Sozialgesetzbuch; том 6 - SGB IV; член 8, параграф 1, точка 1, от SGB IV) и национална норма, която изключва работа, която поради своя характер нормално се извършва с продължителност, по-малка от 18 часа на седмица или е предварително ограничена по такъв начин с трудов договор, от задължението за плащане на осигурителни вноски към законоустановена осигурителна схема за безработица (член 169 а, параграф 1, и член 102, параграф 1, от lArbeitsförderungsgesetz -AFG) представляват дискриминация, основана на пола, ако значително повече жени, отколкото мъже са засегнати от тях, и ако това е така, дали такава дискриминация е неоправдана от обективни критерии, несвързани с пола?”

14. Преди да бъде разгледано тълкуването на член 4, параграф 1 от Директивата, Съдът е длъжен да установи, дали лицата, които извършват работа от вида, посочен във въпроса на националния съд, попада в обхвата на директивата.

Обхват *ratione personae* на Директивата

15. Съгласно член 2, Директивата „се прилага по отношение на трудоспособното население, включително на самостоятелно заетите лица, на работниците и на самостоятелно заетите лица, които са прекъснали дейността си поради заболяване, злополука или принудителна безработица и на лицата, които търсят работа, както и по отношение на пенсионираните или нетрудоспособни работници и самостоятелно заети лица”.

16. От тази разпоредба следва, че определението на трудоспособно население е много широко, тъй като то обхваща всеки работник, включително лица, които просто търсят работа. За разлика от това, съгласно практиката на Съда, директивата не се прилага по отношение на лица, които никога не са имали готовност да започнат работа или които са прекратили да имат готовност да започнат работа поради осъществяването на един от рисковете, посочени в директивата (вж. Решение от 27 юни 1989 г., Achterberg-te Riele и други срещу Sociale Verzekeringsbank, по съединени дела 48/88, 106/88 и 107/88, Recueil, стр. 1963, точка 11).

17. Германското правителство и Firma G.F. Nehl & Co. твърдят, че лицата, които извършват незначителна работа не са част от трудоспособното население по смисъла на член 2 от Директивата, по-специално понеже ниските доходи, които те получават, не са достатъчни да задоволят техните нужди.

18. Този аргумент не може да бъде подкрепен. Фактът, че доходите на работника не покриват всички негови нужди, не може да му отнеме правото да бъде член на трудоспособното население. От практиката на Съда е видно, че фактът, че неговата работа произвежда доход, по-нисък от минималното жизнено равнище (вж. Решение от 23 март 1982 г., Levin/Staatssecretaris van Justitie, по дело 53/81, Recueil, стр. 1035, точки 15 и 16), или нормално не

превишава 18 часа на седмица (вж. Решение от 13 декември 1989 г., Ruzius-Wilbrink, по дело C-102/88, Recueil, стр. 4311, точки 7 и 17), или 12 часа на седмица (вж. Решение от 3 юни 1986 г., по дело 139/85, Kempf/Staatssecretaris van Justitie, Recueil, стр. 1741, точки 2 и 16), или дори 10 часа на седмица (вж. Решение от 13 юли 1989 г., Rinner-Kuehn, по дело 171/88, Recueil, стр. 2743, точка 16) не отнема правото на лицето, което извършва такава работа, да се счита за работник по смисъла на член 48 (решението по делата Levin и Kempf, упоменати по-горе) или 119 от Договора за ЕИО (решението по делото Rinner-Kuehn, упоменато по-горе), или за целите на Директива 79/7 (решението по делото Ruzius-Wilbrink, упоменато по-горе).

19. Германското правителство твърди по-нататък, че в настоящия случай следва да бъде заета различна гледна точка, тъй като разглежданият въпрос не е понятието „работник” по смисъла на член 48 от Договора, какъвто е случаят по делото Levin, а понятието „работник” по смисъла на социално-осигурителното право. То твърди, че определението на понятието „работник” в последната област попада в компетенциите на държавите-членки.

20. В тази връзка следва да бъде отбелязано, че още от Решението от 19 март 1964 г., Unger (по дело 75/63, Recueil, стр. 347, точка 1 от диспозитива), Съдът е постановил, че понятието „нает работник или считан за такъв” упоменато в Регламент № 3 на Съвета от 25 септември 1958 г. относно социалната сигурност на работниците мигранти (ОВ 1958 г., 30, стр. 561) има, подобно на понятието „работник” в членове 48-51, значение за Общността. Следователно, фактът, че делата Levin, Kempf и Rinner-Kühn не са свързани със социално-осигурителното право и не са свързани с тълкуване на член 2 от Директива 79/7, не може да постави под съмнение заключението, направено в точка 18, тъй като тези решения определят понятието „работник” като се има предвид принципа на равното третиране.

21. Следователно лица, които извършват незначителна работа от вида, посочен във въпроса на националния съд, са част от трудоспособното население по смисъла на член 2 от Директивата и поради това попадат в нейния обхват *ratione personae*.

Тълкуване на член 4, параграф 1 от Директивата

22. С въпроса си националният съд пита по същество, дали член 4, параграф 1 от Директивата следва да бъде тълкуван като означаващ, че национални разпоредби, съгласно които работа, нормално продължаваща по-малко от 15 часа на седмица и нормално осигуряваща възнаграждение до една седма от месечната референтна сума, се изключва от задължителното осигуряване по законоустановени осигурителни схеми за заболяване и старост, и национални разпоредби, съгласно които работа, която поради естеството си нормално се извършва по-малко от 18 часа на седмица или предварително е ограничена по този начин с трудовия договор, се изключва от задължението за правене на осигурителни вноски към законоустановена осигурителна схема за безработица, представляват дискриминация, основана на пола, когато съответните разпоредби засягат значително повече жени, отколкото

мъже, и не са оправдани от обективни критерии, несвързани с всякаква дискриминация, основана на пола.

23. Общоприето е, че националните разпоредби, разглеждани по главното дело не са пряко дискриминационни, тъй като те не изключват лицата, които извършват незначителна работа от въпросните законоустановени схеми на основание на техния пол. Следователно трябва да бъде разгледано, дали такива разпоредби могат да представляват непряка дискриминация.

24. Както Съдът трайно е постановявал, член 4, параграф 1 от Директивата забранява прилагането на национални мерки, които макар и формулирани неутрално, поставят в неблагоприятно положение значително повече жените, отколкото мъжете, освен ако мярката не е основана на обективни фактори, несвързани с каквато и да е дискриминация, основана на пола. Такъв е случаят, когато избраните мерки отразяват законна цел на социалната политика на държавата-членка, чието законодателство се разглежда, те са подходящи за постигането на тази цел и необходими за това (вж. Решение от 24 февруари 1994 г., De Weerd, Roks и други., по дело C-343/92, Rescuel, стр. I-571, точки 33 и 34).

25. В настоящия случай германското правителство твърди, по-специално, че изключването на лицата, които извършват незначителна работа от законоустановената схема на социална сигурност отговаря на структурен принцип на германската схема на социалната сигурност.

26. В подкрепа на аргументите на германското правителство, Обединеното кралство и ирландското правителство подчертават по-специално, че схеми, основани на вноски, като разглежданата, изискват поддържане на равностойност между вноските, плащани от работниците и работодателите и обезщетенията, изплащани в случай на осъществяване на един от рисковете, покрити от схемата. Структурата на схемата не би могла да бъде поддържана в настоящата си форма, ако въпросните разпоредби бъдат отменени. Биха възникнали сериозни проблеми особено в законоустановената схема за осигуряване за старост. Схемата не би била в състояние вече да функционира изключително на основата на вноски.

27. Германското правителство обяснява по-нататък, че съществува социална потребност за незначителна работа, че то счита за необходимо да отговори на тази потребност в контекста на своята социална политика чрез насърчаването на съществуването и осигуряването на такава работа, и че единственият начин да направи това в рамките на структурната рамка на германската схема на социална сигурност е да се изключи незначителната работа от задължително осигуряване.

28. В допълнение към това, германското правителство твърди, че загубените работни места не биха били заменени с работни места на пълно или непълно работно време, които подлежат на задължително осигуряване. Обратно на това, това би увеличило незаконната заетост (работа на „черно”) и би увеличило способите за заобикаляне на законодателството (например,

фалшива самостоятелна заетост) с оглед на социалната потребност от незначителна работа.

29. Съдът констатира, че при настоящото състояние на правото на Общността, социалната политика е от компетенциите на държавите-членки (вж. Решение от 7 май 1991 г., Комисия/Белгия, по дело C-229/89, *Rescuil*, стр. I-2205, точка 22). Съответно, държавите-членки са компетентни да изберат мерките, които са в състояние да доведат до постигането на целта на тяхната социална политика и политика по заетостта. При упражняването на тази компетентност държавите-членки разполагат с широка свобода на действие.

30. Следва да бъде отбелязано, че целта на социалната политика и политиката по заетостта, на която се позовава германското правителство, е обективно несвързана с каквато и да е дискриминация, основана на пола, и че при упражняването на своето правомощие, националният законодател основателно е имал правото да счита, че въпросното законодателство е било необходимо за постигането на тази цел.

31. При тези обстоятелства, въпросното законодателство не може да бъде характеризирано като непряка дискриминация по смисъла на член 4, параграф 1 от Директивата.

32. Следователно в отговор на въпроса на националния съд следва да бъде заявено, че член 4, параграф 1 от Директивата следва да бъде тълкуван като означаващ, че национални разпоредби, съгласно които работа, нормално продължаваща по-малко от 15 часа на седмица и нормално осигуряваща възнаграждение до една седма от месечната референтна сума, се изключва от задължителното осигуряване по законоустановени осигурителни схеми за заболяване и старост, и национални разпоредби, съгласно които работа, която поради естеството си нормално се извършва по-малко от 18 часа на седмица или е ограничена по този начин предварително с трудовия договор, се изключва от задължението за правене на осигурителни вноски към законоустановена осигурителна схема за безработица, не представлява дискриминация, основана на пола, дори когато съответните разпоредби засягат значително повече жени, отколкото мъже, тъй като националният законодател основателно е имал правото да счита, че въпросното законодателство е било необходимо за постигането на целта на социалната политика, несвързана с каквато и да е дискриминация, основана на пола.

По съдебните разноски

33. Разходите понесени от белгийското, френското, германското и ирландското правителство, Обединеното кралство и Комисията на Европейските общности, които са представили становища пред съда, не се възстановяват. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпроса, отнесен до него от страна на Sozialgericht Speyer, с Определение от 26 октомври 1993 г., реши:

Член 4, параграф 1 от Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 г. относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалната сигурност следва да бъде тълкуван като означаващ, че национални разпоредби национални разпоредби, съгласно които работа, нормално продължаваща по-малко от 15 часа на седмица и нормално осигуряваща възнаграждение до една седма от месечната референтна сума, се изключва от задължителното осигуряване по законоустановени осигурителни схеми за заболяване и старост, и национални разпоредби, съгласно които работа, която поради естеството си нормално се извършва по-малко от 18 часа на седмица или е ограничена по този начин предварително с трудовия договор, се изключва от задължението за правене на осигурителни вноски към законоустановена осигурителна схема за безработица, не представляват дискриминация, основана на пола, дори когато съответните разпоредби засягат значително повече жени, отколкото мъже, тъй като националният законодател основателно е имал правото да счита, че въпросното законодателство е било необходимо за постигането на целта на социалната политика, несвързана с каквато и да е дискриминация, основана на пола.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 14 декември 1995 година.

Подписи